

GRAFIKAI SZEMLE

SZAKFOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

A KÖNYVNYOMDÁSOK SZAKKÖRÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Szerkesztőség:

Budapest, V., Hold-utca 7.

Megjelen havonként egyszer.

Előfizetési ár: egész évre 2 frt, fél évre 1 frt. Egyes szám ára 20 kr.

Kiadóhivatal:

Budapest, V., Hold-utca 7.

Könyvnyomdák Budapesten.

KÖNYVTÁRA

- I. kerület (Vár).
- M. kir. Államnyomda
Nándor-tér 1.
- M. kir. tud. Egyetemi ny.
Iskola-tér 3.
- II. kerület (Viziváros).
- Bagó M. és Fia
Ponty-utca 4.
- Goldberger Ignác
Fő-utca 23.
- Heisler Jaroslav
Vikert-rakpart 1.
- Keller Dániel
Attila-utca 63.
- Müller K. (Münster K.)
Albrecht-út 3-5.
- Wesselényi Géza
Zsigmond-utca 11.
- III. kerület (Ó-Buda).
- Bartalits Imre
Remete-hegy.
- Bichler I.
Kiskorona-utca 15.
- Wimmer Márton
Serfőző-utca 10.
- IV. kerület (Belváros).
- Anglo-nyomda
Molnár-utca 24.
- Barcza József
Lipót-utca 30.
- Belvárosi könyvnyomda
(tul. Varga E. és Grósz B.)
Lipót-utca 43.
- Buschmann Ferencz
Koronaherceg-utca 8.
- Franklin-Társulat magy.
irod. int. és könyvny.
Egyetem-utca 4.
- Goszler Gyula
Aranykéz-utca 1.
- Hermann és Kellner
Egyetem-utca 2.
- Hunyadi Mátyás, irod. és
könyvnyomda-intézet
Zöldfa-utca 43.
- Langer Ede és Fia
Zsibárus-utca 1.
- M. kir. posta- és távirde-
igazgatóság könyvny.
Főposta-épület.
- Mercur kő- és könyvny.
Kecskeméti-utca 5.
- Nagy Sándor
Pappnövelde-utca 8.
- id. Poldini Ede és Társa
Mária Valéria-utca 5.
- Róth József
Ujvilág-utca 6.
- Singer Lipót
Károly-körút 24.
- Sűz Dávid
Molnár-utca 37-39.
- Székesfővárosi házi ny.
Lipót-utca 32.
- Ullmann József
Régi posta-utca 4.
- Várnai Fülöp
Régi posta-utca 3.
- Werbőczy könyvny. r.-t.
Vármegye-utca 11-13.
- Wodianer F. és Fiai
Sarkantyús-utca 3.
- V. kerület (Lipótváros).
- Bendiner A.
Arany János-utca 18.
- Czettel és Deutsch
Bálvány-utca 12.
- Hamburger és Birkholz
Csáky-utca 13.
- Hungária-könyvnyomda
és kiadó-üzlet
Váci-körút 34.
- Kálmán M. és Társa
Vadász-utca 32.
- Kanitz C. és Fiai
Vadász-utca 26.
- Károlyi György
Kálmán-utca 5.
- Kaufmann József
Arany János-utca 4.
- Kertész József
Mária Valéria-utca 11.
- Kollmann Fülöp
Arany János-utca 34.
- Krausz S. és T.
Zoltán-utca 11.
- Légrády Testvérek
Váci-körút 78.
- Lengyel Lipót
Vadász-utca 35/a.
- Löw Ede
Váci-körút 80.
- Márkus Samu
Báthory-utca 20.
- Minerva kő- és könyv-
nyomda
(tul. Gansl Zs.) Sas-ú. 29.
- Magy. kir. postatakarék-
pénztár nyomdája
Széchenyi-utca 2.
- Pallas, irod. és nyomdai
részvénytársaság
Kálmán-utca 2.
- Pesti Könyvnyomda-
Részvénytársaság
Hold-utca 7.
- Pesti Lloyd-társulat
Könyvnyomdája
Dorottya-utca 14.
- Pollák M. Miksa és Tsa
Bálvány-utca 21.
- Preszburg Frigyes
Arany János-utca 14.
- Schlesinger és Klein-
berger
Bálvány-utca 18.
- VI. ker. (Terézváros).
- Ádria kő- és könyv-
nyomda-vállalat
(Feldmann S.)
Dávid-utca 10.
- Bróza Ottó
Váci-körút 17.
- Ehrnstein Mór
Laudon-utca 4.
- Engel S. Zsigmond
Vörösmarty-utca 56.
- Európa, irod. és nyom-
dai részv.-társaság
Ó-utca 12.
- Fővárosi nyomda, vona-
lozó- s könyvkötő-r.-t.
Podmaniczky-utca 39.
- Fried és Krakauer
Dalszínház-utca 10.
- Friedmann Á.
Oyár-utca 54.
- Fuchs Samu és Társa
Podmaniczky-utca 27.
- Gelléri és Székely
Podmaniczky-utca 47.
- Gergely Miksa
Lázár-utca 2.
- Glückselig M.
Hunyady-tér 7.
- Goldschmied Lipót
Révay-utca 6.
- Gross és Grünhut
Oyár-utca 32.
- Herrman Ignác
Laudon-utca 10.
- Hornvánszky Viktor
cs. és kir. ud. könyvny.
Aradi-utca 14.
- Hunnia könyvnyomda
Teréz-körút 3.
- Kassino Jakab
Király-utca 26.
- Kellner és Mohrlüder
Oyár-utca 31.
- Klauber Ignác
Új-utca 6.
- Korvin Testvérek
Révay-utca 14.
- Kosmos műintézet, kő-
és könyvnyomda r.-t.
Aradi-utca 8.
- Közművelődés, irod. és
nyomdai intézet
Izabella-utca 70.
- Kunosy Vilmos és Fia
Teréz-körút 38.
- Löbl Dávid és Fia
Andrássy-út 19. és
Nagymező-utca 24.
- Luszt Sándor
Oyár-utca 50.
- M. kir. államvasutak
menetjegy-nyomdája
Csengery-utca 33.
- Markovits és Garai
Lázár-utca 13.
- Muskát Béla
Teréz-körút 27.
- Neumayer Ede
Prófeta-utca 7.
- Orsz. központi községi
nyomda-részvénytárs.
Váci-körút 61.
- Orsz. ügyvédl. nyomda
mint szövetség
Uj-utca 3.
- Pollacsek Mór
Ó-utca 38.
- Posner K. Lajos és Fia
Csengery-utca 31.
- Quittner József
Szerecsen-utca 1.
- Radó Izor
Váci-körút 1.
- Rigler József Ede r.-t.
Rózsá-utca 55.
- Roth és Krausz
Vasvári Pál-utca 9.
- Schmelcz és Schillinger
Csengery-utca 51.
- Schmidl H.
Szerecsen-utca 6.
- Wellesz és Krammer
Uj-utca 37.
- VII. (Erzsébetváros).
- Árpád kő- és könyv-
nyomdai vállalat
(Klein és Kronstein)
Valero-utca 9.
- Athenaeum, irodalmi és
nyomdai részv.-társ.
Kerepesi-út 54.
- Bárd J.
Miksa-utca 16.
- Beck F.
Valero-utca 12.
- Deutsch József
Károly-körút 7.
- Eckstein Bernát és Fia
Kertész-utca 37.
- Gallitzenstein H.
Dohány-utca 68.
- Garai Mór
Károly-körút 3.
- Goldfaden Márk
Kerepesi út 36.
- Hedvig S.
Dohány-utca 12.
- Klein Samu
Akácfa-utca 64.
- Löbl Mór
Király-utca 27.
- Löblovitz Zsigmond
Csömöri-út 54.
- Nagel István
Vörösmarty-utca 17.
- Neuwald Illés
(tul. Berger Ármán)
Dohány-utca 44.
- Pannonia-nyomda
Rombach-utca 8.
- Propper Leó
Erzsébet-körút 35.
- Reich Ármán
Dohány-utca 84.
- Rubin J.
Király-utca 13.
- Kossuth Lajos-nyomda
István-tér 9.
- Spatz Henrik
Dob-utca 55.
- Spitzer és Somogyi
Klauzál-utca 31.
- Stern Péter
Kazinczy-utca 35.
- ifj. Weisz Manó és Társa
Csányi-utca 13.
- Wendt-féle könyv-
nyomda stb.
Károly-körút 19.
- Zeisler M.
István-tér 17.
- VIII. ker. (Józsefváros).
- Budapesti Hírlap nyomd.
Rökk Szilárd-utca 4.
- Özv. Fried Ignác
József-utca 14.
- Fritz Ármán
József-körút 9.
- Gonda és Társa
Mária-utca 11.
- Hell I. Ede
Luther-utca 4.
- Jäger H.
József-körút 42.
- Klein Vilmos
Kerepesi-út 73.
- Kohn Simon
József-körút 5.
- Lauer Jakab
Kerepesi-út 65. és
Nagyfűváros-utca 11.
- Révai és Salamon
Üllői-út 18.
- Rózsá Kálmán és neje
Szentkirályi utca 30.
- Stephaneum (a Szt. István-
Társulat nyomdája)
Szentkirályi-utca 28a.
- Szent Gellért-nyomda
(Valter E.)
Práter-utca 44.
- Szent László-nyomda
Rökk Szilárd-utca 28.
- Weissenberg Ármán
József-körút 16.
- IX. ker. (Ferencváros).
- Engelmann Mór
Vámház-körút 15.
- Műszaki irodalmi és
nyomdai vállalat
(Feldmann Mór)
Soroksári-utca 5.
- Pátria-nyomda részvénytársaság
Üllői-út 25.
- X. kerület (Kőbánya).
- Első kőbányai könyvny.
Jászberényi-út 1.
- Lőrinczi F.
Maglódi-út (Gyűjtő-fogház).
- Merendiák Károly
Liget-tér 4.

Könyvnyomdák a vidéken.

- Abauj-Szántó**
Baksy Barna.
- Abauj-Szepsi**
Vongrey Gusztáv.
- Abrudbánya**
Róth Ferencz.
- Ada**
Berger L.
- Alsó-Kubin**
Trnkóczy József.
- Alsó-Lendva**
Balkányi Ernő.
- Apatin**
Gasz Mátyás.
Szavadill József.
- Arad**
Aradi nyomda-részvénytársaság.
Bloch H.
Első aradi amerikai gyorsajtó-nyomda (tul.: Kerpich Zsigmond).
Gör. kel. egyházmegyei nyomda.
Gyulai István.
Muskát Miksa.
Tribuna Poporului r.-t. nyomdája.
Réthy Lipót és Fia.
- Aranyos-Maróth**
»Dóczy«-nyomda (tulajd.: Némédi László).
- Aszód**
Magyar kir. javító-intézet nyomdája.
- Bács-Kula**
Berkovits Márk.
- Bács-Topolya**
Wilheim Miksa.
- Baja**
Kazal J.
Kollár Antal.
Nánay Lajos.
Streinz Gyuláné.
- Balassa-Gyarmat**
Balassagyarmati könyvnyomda r. t.
Halyák István.
Pozsonyi Gábor.
Tokay Lajos.
- Balászfalva**
Gör. kath. püspöki nyomda.
- Bánffy-Hunyad**
Ábrahám Mór.
- Barcs**
Skríbanek N.
- Bártfa**
Blayer M.
- Békés**
Báró Drechsel Géza.
- Békés-Csaba**
Corvina-ny. (Szihelszky József).
Lepage Lajos.
Povázsay testvérek.
- Belényes**
Süssmann Lázár.
- Beregszász**
Haladás-könyvnyomda (tul.: Juhász Piroska).
Engel Jenő.
- Besztercze**
Botschar Tivadar.
Caallner Károly.
- Besztercebánya**
Machold F.
Sonnenfeld Mór.
- Bicske**
Lederer Hermann.
- Bonyhád**
Raubitschek Izor.
- Brassó**
Brassói Lapok nyomdája (tulajd.: Grünfeld R.).
Ciurcu és társa.
Gótt János Fia.
Herz és Társa
Muresianu Aurél.
Schlandt G.
- Breznóbánya**
Kreislér J.
- BudafoK (Promontor)**
Vasvári és Frank.
- Buziás**
Ullmann F.
- Csáková**
Chudy Testvérek.
- Csáktornya**
Fischel Fülöp.
- Csikszereda**
Györgyjakab Márton.
Létz János.
- Csongrád**
Tiszavidék nyomda⁴ (tulajd.: Silber Jánosé).
Weisz Márk.
- Csorna**
Kokas és Neumann.
- Csurgó**
Vágó Gyula.
- Czegléd**
Nagy Elek
Sebők Béla.
- Debreczen**
Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.
Hoffmann és Kronovitz.
Kutasi Imre.
László Albert.
Pongrácz Géza.
Városi nyomda.
- Deés**
Demeter és Kiss.
Goldstein Jakab.
- Detta**
Heldenwanger és Ullmann.
- Déva**
Hirsch Adolf.
Kroll Gyula.
- Devecser**
Rosenberg Zsigmond.
- Dicső-Szent-Márton**
Hirsch Mór.
- Ditrő**
Ditrő és Szárhegy községek nyomdája.
- Dombóvár**
Dombóvári könyvnyomda (tulajd.: Bruck Sándor).
- Dunaföldvár**
Schwarz Manó.
- Duna-Szerdahely**
Adler Netti.
Goldstein Józsuá.
- Eger**
Baross-nyomda (tulajd.: Paunz S.).
Egri könyvny. részv.-társ.
Érseki lyceumi nyomda.
Lőw Sámuel.
- Enying**
Politzer Jenő.
- Eperjes**
Kósch Árpád.
Pannonia-nyomda (tulajdonos: Kahn Mór).
Stamberger Lajos.
- Érsekújvár**
Kohn Samu.
Winter Zsigmond.
- Ér-Mihályfalva**
Beck Adolf.
- Erzsébetfalva**
Mártonfi L.
- Erzsébetváros**
Kotzauer D.
- Esztergom**
Buzárovits Gusztáv.
»Hunniá«-könyvnyomda (tul.: Oerenday József).
Lászky János.
Tábor Adolf.
- Fehértemplom**
Kuhn Péter.
Wunder J.
- Felső-Eőr**
Schodisch Lajos.
- Felső-Vissó**
Felső-Vissó és Vidéke nyomdája.
- Fertő-Nezsidér**
Horváth B.
- Fieme**
Battara P.
Chiuzre & Co.
Jerouscheg G.
Mohovich Emidio
- Elő könyvnyomdai műintézet (tulajdonos: Hegyi Jenő).**
- Fogarás**
Thierfeld Lipót.
- Galántha**
Első galánthai könyvny. (tul.: Neufeld Samu).
- Galgóc**
Szold Jakab.
Sternér Adolf.
- Gyergyó-Szent-Miklós**
Létz János
Szabó Testvérek.
- Gyoma**
Kner Izidor.
- Gyöngyös**
Herzog Á. E.
Kovács és társa.
Schimmerling Dávid.
- Gyöng**
Engel József.
- Győr**
Fischer István és F. utóda
Nitsmann József.
Győregyházmegyei könyvnyomda.
Pannonia-könyvnyomda (tul.: Szávay és Raab).
Surányi János.
- Győr-Sziget**
Gross O. és társa.
- Gyula**
Corvina-nyomda.
Dobay János.
- Gyulafehérvár**
Püspöki lyc. nyomda (bérlo: Papp György).
Voltz B.
- Hajdú-Böszörmény**
Szabó Ferenczné.
- Hajdú-Dorog**
Grünfeld Mózés
- Hajdú-Nánás**
Bartha Imre.
- Hajdú-Szoboszló**
Plón Gyula.
- Hala**
Práger Ferencz.
- Hátszeg**
Triznyai István.
- Hatvan**
Hoffmann J. L.
- Hódmező-Vásárhely**
Hódmezővásárhelyi nyomda és kiadó r.-t.
Lévai Fülöp.
Vásárhely és Vidéke nyomdája.
- Hollcs**
Hotascha J.
- Homonna**
Waller S.
- Huszt**
Mermelstein Fülöp.
- Igló**
Schmidt József.
Tátra-könyvnyomda (tul.: Stein Ignácz).
- Ipolyság**
Neumann Jakab.
- Jászberény**
Brünauer Adolf és Társa.
Kaczvinszky Zoltán.
- Kalocsa**
Juresó Antal.
Werner Ferencz.
- Kaposvár**
Gerő Zsigmond.
Hagelmann Károly.
Özv. Jancovics Gyuláné.
Kéthelyi Miksa.
- Kapuvár**
Buxbaum József.
- Karánsebes**
Karánsebesi gör. kel. rom. egyházmegye nyomdája.
Fleissig Lipót.
- Karczag**
Szódi S.
- Kassa**
Grosz Soma.
Rosa Viktor.
Ries Lajos.
Werfer Károly.
- Keckemét**
Részvény-nyomda.
Steiner Mihály.
Sziládi László.
Tóth László (tulajd.: Fekete Mihály).
- Késmárk**
D. Altmann Dávid.
Sauter Pál.
- Keszthely**
Farkas János.
Nádai Ignácz.
Sujánszky József.
- Kézdi-Vásárhely**
Ifj. Jancsó Mózes.
- Király-Helmecz**
Klein József.
- Kisbér**
Hafl Kálmán.
- Kis-Czell**
Menyhárt Julia.
- Kis-Jenő**
Gallovics Jenő.
- Kis-Körös**
Kalisch Ignácz.
- Kis-Kún-Félegyháza**
Feuer Illés.
Vesszősi József.
- Kis-Marton**
Dick Ede.
- Kis-Pest**
Fischhof Henrik.
- Kisújszállás**
Szekeres József.
- Kis-Várda**
Berger Ignácz.
Ifj. Klein Gyula.
- Kolozsvár**
Boskovics József.
Ellenzék nyomdája. (tul.: Magyary Mihály).
Gámán János örököse.
Gombos Ferencz.
Magyar Polgár nyomdája. (tul.: Ajtay K. Albert).
Polcz Albert.
Zobáitz Ferencz.
- Komárom**
Freisinger Mór.
Hacker Richárd.
Rónai Frigyes.
Schönwald Tivadar.
Spitzer Sándor.
Szénássy I.
- Körmend**
Körmendi könyvnyomda-részvénytársaság.
- Körmöcbánya**
Joerges A. özv. és Fia.
Paxner és Biron.
- Kőszeg**
Feigl Frigyes és Gyula.
- Kún-Szent-Márton**
Csanády József.
- Kún-Szent-Miklós**
Özv. Bors Károlyné.
- Lajta-Szent-Miklós**
Fleischmann Ignácz.
- Léva**
Dukesz Lipót.
Nyitrai és Társa.
- Lippa**
Máhr Emil.
Zách József.
- Liptó-Szent-Miklós**
Steier Izidor.
- Lőcse**
Reisz Tivadar József.
- Losoncz**
Kármán-könyvnyomda.
Losonczy Sándor.
Roth Simon.
- Lugos**
Traunfellner Károly.
Virányi János.
Weisz és Sziklai.
- Magyar-Óvár**
Czéh Lajos.
- Makó**
Onál László.
Neumann József.
- Malacska**
Wiesner Alfréd.
- Marczall**
Mizsúr Ádám.
- Maros-Ludas**
Glück József.
- Máramaros-Sziget**
Blumenfeld és Dávid.
Mayer és Berger.
Részvénynyomda.
Wider Mendel Fia.
- Maros-Vásárhely**
Adi Árpád.
Ev. ref. collegium-nyomda (bérlo: Sztupjár István).
Ortín Vilmos.
- Mátészalka**
Weisz Zsigmond.
- Medgyes**
Reissenberg G. A.
- Mezőkövesd**
Balázs Ferencz.
- Mezőtúr**
Dolesch Géza.
Gyikó Károly.
- Miava**
?
- Mindszent**
Weisz Ignácz.
- Miskolcz**
Forster, Klein és Ludvig
Stamberger Bernát.
Szelenyi és Társa.
- Módos**
Staits György.
- Mohács**
Bland János.
Rosenthal Márk.
- Monor**
Süveges József.
- Moór**
?
- Mosony**
Grünfeld Ignácz.
- Munkács**
Orünstein Mór.
Kohn és Klein.
Kroó Hugó.
- Mura-Szombat**
Ujházi Miksa.
- Nagy-Atád**
Orünberger Antal.
- Nagy-Bánya**
Molnár Mihály.

GRAFIKAI SZEMLE

SZAKFOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

A KÖNYVNYOMDÁSZOK SZAKKÖRÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELEN HAVONKÉNT EGYSZER

Tizedik évfolyam.

Az új év kezdetével e két szó fog lapunk fejének egyik sarkában szerényen meghuzódni: *X-ik évfolyam*. Vajjon gondoltuk-e volna 1891. január hó 20-án, midőn az első szám megjelent, hogy e lap a tizedik évfolyamot elérí? Tekintve az akkor nehéz és mozgalmas időket, sokan voltak, a kik igen rövid életet jósoltak a lapnak.

1890-ben, mikor a Szakkörben felmerült az az eszme, hogy a Kör maga indítson egy szaklapot, e terv ellen magában az akkori választmányban igen nehéz aggályok merültek fel egy ily lapnak fentarthatása iránt.

De végre is győzött a jobb s 1891. évi január hó közepe táján megjelent a Grafikai Szemle első száma, a melyben a szerkesztőség beköszöntő-cikkét a következőkép kezdi:

»Olvasóinkhoz! Midőn szakfolyóiratunk jelen első számával t. olvasóink elé lépünk, szükségesnek tartjuk szakirodalmunk rövid multjáról és jelenéről pár szóval megemlékezni: feltüntetve egyúttal azon irányt, melyben haladni kívánunk, s a tért, melyen működve, remélhetjük, hogy a hazai nyomdászipar emelkedését, szerény tehetségünkhöz képest, mi is elő fogjuk mozdítani.«

A végén pedig így szól:

»... s ha t. munkatársaink kitartása s ügyszeretete egyesül olvasóink jóakarató támogatásával, hiszszük, hogy kezdetben szerény folyóiratunk fokozatosan izmosodva, fejlődve, idővel számot tevő tényezőjévé fog válni a hazai nyomdász-ipar emelkedésének.«

Hogy a szerkesztőség óhaja s éveken át való munkálkodása sikeres volt, elég bizonyíték lapunk eddigi fennállása. A kezdet nehézségeit leküzdve, voltak még azután is válságos idők, a mikor a Kör tagjai létszámának hullámzását s a hirdetések kevés bevételét lapunk is megsínylette.

Ilyen nehézség volt a mellékletek adása is. Sokan hivatkoztak a külföldi lapokra, hogy azok mily gyönyörű mellékleteket tudnak adni s a Grafikai Szemle nagyon is hátramaradt. Ezek szem elől tévesztették azt, hogy lapunk nem reklám-czélul szolgál, hanem első sorban Köriünk hivatalos lapja s másodsor mellékleteket csak akkor adhat, a mikor ilyeneket szíveségből kap.

Belátta ezt a szerkesztőség is s lassankint kezdte a mellékleteket elhagyni, kimondva, hogy többet vél használni a nyomdász-iparnak magvas és tanulságos cikkeivel, mint esetleg egyszerű vagy nem sokat mutató mellékletekkel.

Egyideig, igaz, nem tetszett ez nekünk, de ma már

belátjuk, mert megértettük, hogy a mellékletek kiadása olyan anyagi áldozatokkal jár, a melyet Körünk jelenleg még nem bír el.

Hogy lapunk megérte a tizedik évfolyamot, ebben nem kis érdeme van a szerkesztőségnek, s — azt hiszem — ama ténynek is, hogy a szerkesztő személye a mai napig is egy és ugyanaz. Mint már említém, 1891. évi januárban jelent meg lapunk első száma Tanay József, Körünk jelenlegi elnöke szerkesztésével. Főmunkatársul Bauer János M. csatlakozott hozzá, a kít csak a kérlelhetetlen halál foszthatott meg e tisztségtől. 1896. évi október havától kezdve e tiszteket lapunk egyik legbuzgóbb munkatársa, Firtinger Károly vette át s viseli a mai napig.

Történelmi tárgyú cikkeinket a tudós világ is élénk figyelemmel kíséri s nem egyszer elismerő sorok kíséretében hoznak azokból ismertető közleményeket.

Lapunk szellemi részét illetőleg szolgáljon hű képül az alanti összeállítás:

Év	Czikk	Melléklet	Csarnok
1891	43	24	—
1892	34	25	—
1893	43	20	6
1894	49	23	2
1895	48	16	1
1896	36	6	2
1897	46	7	1
1898	58	7	1
1899	—	1	1

A rendes Hivatalos közleményeken és Vegyeseken kívül volt még egy Kérdések és Feleletek rovat is, a mely csak az 1891—92-ik évfolyamokban van meg s újabban 1897 óta ismét létezik.

A lap megindulásakor 16 oldalra terjedt s e terjedelmét — némelykori bővítéssel — megtartotta maig. Az első két évfolyamban a hirdetési rész más színnel lett nyomva, mint a szöveg, t. i. a szöveg fekete, a hirdetési rész felváltva más-más színnel. A szövegbetű az akkortájt megindult Első magyar betűöntőde garmond mediaevalja volt, 1893-ban ugyane faj borgisza és petitje egészen 1898-ig, 1898 óta a Schelter & Giesecke-féle ugynevezett román elzevir betűfaj petitje és nonpareillejét használgják.

Megemlítendőnek tartjuk még azt is, hogy 1898. november óta a lap külön melléklete gyanánt megjelenik Firtinger Károly »Ötven esztendő a magyarországi könyvnyomtatás közelmúltjából« című történelmi munkája

Ime tehát a mit ezelőtt kilencz évvel a szerkesztőség óhajtott, beteljesült: *folyóiratunk számottevő tényezőjévé vált a hazai nyomdász-ipar fejlődésének!*

Örömmel és büszkeséggel tekinthetnek vissza az elmúlt időre úgy a szerkesztőség, mint a munkatársak. Munkálkodásuk és fáradozásuk nem volt meddő, mert ime: az idő meghozta annak gyümölcsét.

Munkálkodjanak s oktassanak bennünket továbbra is, hogy a második évtized elérésekor még hálásabb és még őszintébb szívből kívánhassunk nekik: *Boldog új esztendőt!*
Stalla Márton.

Mit hoz az újesztendő?

Azt bizony nagyon jó volna előre tudni! Főleg pedig a mi az üzletmenetet illeti, arra ráférne a gyökeres átalakulás az 1900. esztendőben.

Történettudósok, matematikusok, hírlapírók, királyok és egyházfejedelmek veszekesznek a jövő esztendő felett. Egyik párt azt állítja, hogy Szilveszter estjével véget ér a tizenkilencedik század és január elsején átlépjük a huszadiknak a küszöbét. A másik azonban a logikát követi és csak majd 1901-től fogva számítja a huszadik századot. Mi is ezen a párton állunk, a mely nem enged elsikkasztani 365 nap, 5 óra, 48' percz és még néhány másodperczet, vagyis kerek egy esztendőt azért, mert már némelyek előre berendezkedtek a huszadik századra. Sem kedvünk, sem időnk, sem terünk sincs arra, hogy itt most hasábos számadásokkal bizonyítsuk be azt az elemi számtélt, hogy száz forint csak akkor van meg egészen, ha abban száz darab egyes van és nem akkor, ha már lefizettünk 99 forintot. Ilyen az igazságuk azoknak, a kik a jövő esztendőt az új századnak számítják. És ha ezen a párton lesz a háziuram is, akkor én neki minden forintot csak 99 krajczárban, azaz pardon: minden koronát 99 fillérben számítok és akkor majd kiábrándul a *történelmi* alapon nyugvó számításból.

Na de beszéljünk komolyan, mert az új esztendő sok galibát okoz még nekünk. Először sok makulaturát csinálunk az olyan nyomtatványokból, a hol *csonka* dátumokkal dolgoznak és akárhányszor elexpediáljuk pl. a levélfejeket így

Budapest, 189 . . .

holott bizony figyelmeztetés nélkül is kellett volna szedetni:

Budapest, 190 . . .

Az a megszokott 189 még sok keserűséget fog okozni úgy az új század, mint a századvég híveinek s csakis az fogja enyhíteni a kár nagyságát, ha készítő és megrendelő egy párton lesznek az új század kezdetére nézve.

A dátum-kalamitás után egy másik újítás is csinál majd kisebb-nagyobb zavarokat: a *koronaérték-számítás*. Váltóinkat már most is koronaértékben állítjuk ki s elborzadunk, ha látjuk, hogy eddigi szerény 100 forintos kölcsönünk egyszerre 200 koronára szökik fel, a melynek hat perczenten jóval magasabb kamatja is dupla összeget mutat.

A mai ideges korszakban, mikor még az illusztrációkból is csak vázlatot ad a megrendelő, a kereskedő se

fog új kéziratot adni, hanem átadja a régi *osztrák érték* szerint készült nyomtatványt, azzal a megjegyzéssel, hogy készítse el azt a nyomda a koronaérték-számítás szerint, vagyis számítsák át a forintokat koronákra. Mikor 1, 5, 10, 100 stb., vagyis kerek összeg forog szóban, akkor nagyon könnyen megy a dolog; de ha komplikáltabb csoportokat kell átszámítani, akkor bizony nagy vigyázatra lesz szükségünk. Nézzük például ezt a csoportot.

Kiadás volt:

1896. évben	1897. évben.
1,234.562 frt 57 ¹ / ₂ kr.	1,419.070 frt 93 ¹ / ₂ kr.
67.401 » 13 »	100.880 » 31 »
3,000.112 » 01 ¹ / ₂ »	3,901.773 » 10 »

Ha ilyenekből áll az átszámítás, akkor bizony a kéziratot így nem adhatjuk ki a szedőnek, hanem azt már elkészítve, azaz átszámítva kell szedés alá adni.

Tabelláris munkáknál, vagy olyan szedéseknél, a hol a *korona* és *fillér* szavakat rövidíteniünk kell, még most se tudjuk, miképen vegyük a rövidítést. Hivatalosan a *K* és *f* jelzést használják, a mi nem helyes, mert logikátlan. Miért kelljen a *K* betűt verzálból szedni, mikor az *f* már kurrentből van véve. Csak azért, mert az osztrákok is *K* és *h* jelzést használnak? Ők se járnak el logikusan, mert a rövidítést ők is mindig kis betűkkel írták: *fl.*, *kr.*

Hát azért ne teketóriázzunk sokat, hanem írjuk csak így: *kor.*, *fil.* Ez nagyon is szükséges lesz, pláne az új számítás első éveiben. Így mindenki tudja, hogy mit jelzünk azzal és azért még se fog kiesni a világ feneké. Csak czopf az, hogy ha mereven ragaszkodunk minden rossz példához, a mit talán egyik miniszteri napidíjas tanácsolt unalmából számtanácsosának, a ki viszont az államtitkár úrral közölte a »helyes megoldást«. Utóvégre nem a bürokokban csinálják az ilyen szabályokat, hanem a gyakorlati élet adja meg annak a helyes magyarázatot.

Nézzük csak, mit csinálunk a *K*- és *f*-fel, ha ilyen oszlopok-szedésünk van.

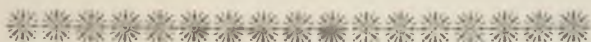
Bevétel volt	562 K 14 f
Kiadás	493 » 12 »
Utólagos kiadás	11 » 08 »

Itt az idézőjel szélesebb lesz, mint az *f* betű, tehát tipografiai abszurdum áll elő. Persze az ilyenekre a miniszteriumban nem gondolnak, mert ott az a fő, hogy legyen egy *szabály*, a melyet hivatalosan megállapítottak kell elfogadni.

Az új esztendő nemcsak a nyomtatványoknál, hanem még írásainkban is óvatosságra int. Különösen bosszantó ez olyan emberekre, a kik szeretnek mindent rövidre fogni és röviditenek mindent, a mit csak lehet. Ilyen helytelen szokás lett az évszámoknak két jeggyel való kiírása is, pl.: 99. IX/12. Most ezt se tehetjük, mert akkor ezt a nem éppen diszes helyekről ismert 00 jelet kellene írunk. Ha tehát rövidíteni akarjuk az évszámot, akkor legalább is 900-at, azaz három jelet kell írunk. Már ebben az esetben csakugyan nagy lustaságra mutatna, ha elhagynók azt az árva egyest! Tehát írjuk ezután a teljes négy számot, vagyis így: 1900. I/2. Bagatell dolgoknak látszanak ezek, a miket most mint-

egy mementóul a jövő esztendőre nézve elmondottunk. De figyelje meg bárki, hogy hányszor fog azok miatt mérgeledni. Mert az ember a szokás rabja, a ki ha megszokja odahaza az óra ketyegését, hát rögtön föl-
ébred még legmélyebb álmából is, ha az éjszaka megáll. Vagy ha hosszú idei használat után zsebóránkat — mondjuk például — becsapjuk a zálogházba, hányszor nyúlunk az üres zsebbe, hogy megnézzük, mennyit mutathatna most az óra.

Az óra mutatja az időt, az idő pedig pénz. Éppen ezért mondtuk el ezeket az apró figyelmeztetéseket, hogy minél több időt takarítsunk meg olvasóinknak, a kiknek különben azt kívánjuk, hogy minél kevesebb kalamitásuk legyen az újesztendő reformjaival.

A reprodukció általában.

A klisirozás.

Mikor klisék elkészítéséről van szó, akkor legelőször azt kell tekintetbe venni, hogy a szükséges célra melyik a legalkalmasabb. A tömöntvény mintázása csak a szedésnél jöhet komoly számításba, a fametszetről vagy cinkografianál egészen mellőzni kell azt és csak a galvánkészítményeknél használhatók. Egy fametszvény vagy cinkografia tömöntése sohasem tanácsos, különösen a fametszvényé, mely legtöbb esetben tönkremegy. Először a matriczára való ütés, melynek nedvessége káros hatással bír, másodsor pedig a melegség, melyhez a matricza szárításánál jut, sok esetben egészen széjjel megy.

Abban az esetben, ha kényszerítve volnánk fametszvényről vagy cinkografiáról másolatokat készíteni, sokkal tanácsosabb először egy jól sikerült galvánót készíteni és erről a szükséges példányokat, vagyis öntvényeket elkészíteni. Ezzel nemcsak azt érjük el, hogy az öntvények valamennyire egyforma lesz, hanem azt is, hogy az eredeti fametszvény sértetlen marad.

A klisék előállításánál mindenekelőtt az határoz, hogy az illető átviteli műveletnek mily értéket tulajdonítunk. Általában véve majd minden esetben két eljárás jó számításba: fametszvény vagy cinkografia.

Ha valami művésziesen tökéletes s magas értékű műről van szó, úgy csak a fametszet ajánlható, ha csak valami különös ok nem követeli a cinkmaratást, mint a műnek legjobban megfelelőt. A mi pedig a gyöngédséget, tisztaságot és finomságot illeti, úgy erre vonatkozólag mindig a fametszetről kell elsőbbséget adni, mert egy vonalat oly simán, mint azt a fametszés lehetővé teszi, cinkmaratással még a legnagyobb vigyázattal sem készíthetünk.

Egy fametszésű vonal még nagyítóüvegen szemlélve is mindig sima, míg egy maratott vonal, ha azt szabad szemmel szemléljük is, csorbaságokat mutat. A legcsekélyebb porszálacska, melyet az átnyomófesték magához vonzott, a maratásnál feltűnik és azonkívül a maratósav azzal a rossz tulajdonsággal is bír, hogy oda is hat, a hová nem kellene hatnia. Ha tehát egyik hely az elkülönítő réteg által egész szorgosan megóva nincs,

úgy ott a nyomtatásnál a maratás tisztatlansága vehető észre.

Ha egy épületnek, arczképnek, gépnek vagy bármilyen tárgynak művészies lemásolása szükséges, úgy határozottan fametszet ajánlható; ellenben műszaki rajzoknál, levélfejeknél, térképeknél stb. egy előbb tisztán készített litografiai átnyomat után ajánlható csak cinkmaratás. Ebben az esetben a cinkografia előállításának ára nem sokat különbözik a fametszettől, miután a litografiai kivitel is meglehetősen drága.

A cinkografus szivesebben marat átnyomat, mint fényképátvitel után, miután a horganyon az átnyomat bensőbbben rátapad, mint az elkülönítő réteg, melyet fényképileg visznek át. Gyöngéd helyek a fénykép-átvitelnél könnyen el is maradnak vagy hiányosak lesznek, a mi az átnyomatnál nem oly könnyen történik meg. Oly esetekben, a hol a litografia vagy kémiaiilag készített rajz által a cinkmaratás nem nagyon drágul meg és a fénykép-átvitelnél kedvezőtlen eredménytől kell tartanunk, mindig tanácsos litografiai úton előállított levonatot készletben tartanunk. Ha költség kérdése merül fel, akkor természetesen vigyük csak át direkt fényképileg a rajzot.

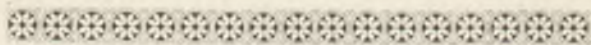
Egy művészi kézből való tollrajznak egészen hű előállításánál szabályszerűen a cinkmaratást is használják, mert sokan az által az illető művésznek igényeit gondolják kielégíteni, a ki az átvételnél az ő kézvonásait akarja felismerni. Az az állítás tehát, hogy ez a fametszetről nem lehetséges, nem egészen igazolt. A fametsző hasonló módon fénykép-átvitel után, az ő legfinomabb sajátágaiban is egészen pontosan és hiven utánmetszheti az ilyen vonásokat és minden körülmények között a fametszés pontosabban utánozhatja ezt, mint a cinkmaratás. Ugyanis a cinkmaratás gyakran sok nehézségekkel van összekötve, míg egészen gyöngéd, elkülönítve álló vonalakat, a melyek tollrajzban is előfordulnak, létrehozhat. Itt az edző szabály szerint a kijavítás által segít magán. Egy ilyen kijavított vonás a későbbi lenyomatnál a rajzon látható vonással legtöbbnyire semmi hasonlatossággal sem bír, mert igen vastaggá vált. Hogy a dolgot ismét rendbehozzák, az edzés után az ilyen vonásokon karczólmetszés által akarnak segíteni és csak a karczólmetsző ügyességétől függ, ha a munka sikerül. De az legtöbbnyire nem sikerül. Ilyen kellemetlenségek és bajok a szakszerű fametszésnél ki vannak zárva, miután a fametsző a legfinomabb vonást is pontosan utánmetszi.

A fényképnek a fára való átvitelét említve, hogy ha az illető tárgyról fényképek léteznek, azok közvetlenül a fára vihetők át, úgy bármilyen fajú s készletben levő rajzok, lenyomatok stb. fényképileg vihetők át. S ez nagyon ajánlható is, miután ez a módszer olcsóbb, mint a fára való rajzolás, s ez utóbbi ott van helyén, a hol csak vázlat van készletben. Az is előfordulhat, hogy nagyon kisszerű tárgyaknál, rajzolás által fára nehezen vihetők át, ilyenkor a rajz papírlapra megnagyobbítható és az ilyen rajzot fényképileg a kívánt nagyságban fára vihetjük át.

Igen tanácsos a fényképátviteli célra szánt mindenemű rajzot mindig valamivel nagyobbra készíttetni, mint az a cinkmaratáshoz szükséges, miután a kisebb

tett reprodukciók mindig jobban sikerülnek, mint hasonló nagyságúak. Nagyobbításokat általában ne válasszunk, miután ezek a fényképészetben mindig csekélyebb értékűek, mivel az egyes vonások, pontok stb. tömör feketeségét elvesztik; szürkén hatnak és azért a lemezre rosszul tapadnak vagy a maratásnál porként kiesnek.

Nádor Lajos.

A klisék eltartása és lajstromozása.

Ami a könyvnyomtató-intézetekben, melyekben nap-nap után kerülnek kisebb-nagyobb számban klisék kiadásra vagy visszavételre, előfordulnak oly esetek is, hogy valamely könyvkiadó vagy más nyomtatvány-megrendelő részéről oly klisé kívántatik vissza, melyet csak nagy sokára tartó keresés után találnak meg vagy mely éppenséggel nem kerül elő. Utóbbi esetben aztán hosszadalmas levélváltás keletkezik a dologból, mely idővesztést és postaköltséget idéz elő, a reklamált klisé a nyomda azonban ennek dacára nem képes előteremteni.

mely autotípiákkal illusztrált forma nyomtatása befejeződött, azt semmi körülmények közt nem szabad lúggal mosnunk; a tisztítás ily esetben benzinnel vagy az olcsóbb terpentin- vagy fenyőolajjal kell hogy történjék. A metszvények azután a szedésből kiveendő s képük lágy ecset segítségével sárga vázelin-réteggel bevonandó, mire aztán betakarjuk a képet hártypapírral és csomagba helyezve elteszszük. A csomag külső oldalára ráillesztjük az illető metszvény levonatát, például a következő felirással: »Boda László, Növénytan, 2. rész, 45. oldal«.

Ha aztán arra ügyelünk, hogy a klisék valamely száraz helyiségbe legyenek eltéve, úgy évek hosszú során át el lehetnek azok a nélkül, hogy hasznavehetőségük csorbát szenvedne. Hasonló gondossággal kell a galvánlemezekkel, fametszetekkel és egyéb ilyenekkel eljárni, habár ezeket nem szükséges beszirozunk.

Más tekintetben a fentvázolt visszasságok onnan származnak, mert a klisék kiadásáról és beérkezéséről nem vezetünk iktatókönyvet, vagy ha vezetünk, hát hanyagul kezeljük azt.

Ajánlatos azért egy klisélajstromnak készítése, körülbelül a következő minta szerint:

A kiadó, szerző vagy megrendelő neve	A könyv vagy nyomtatvány megnevezése	A beérkezés napja	A klisék mennyisége és műtája	Visszament		A klisék mennyisége	Megjegyzések
				mely napon?	kinek címére?		
Arany János	Képes kiadás	1898 XII/20	25 galvánlemez	1899 VI/5	Ráth Mór kiadó cégnek Budapesten	25 galvánlemez	
Andaházy Lajos Szolnokon	Levélfaj	1899 IV/30	2 kiállítási érem (millen.)				Eltéve az 1. sz. almárium A. rekeszében
Boda László	Növénytan II. rész	1898 IX/12	108 cinklemez	1899 II/12	Engel Lajos cégnek Szegeden	3 darab klisé	A fenmaradó 105 klisé a 2. sz. almárium A. rekeszében van elhelyezve
Deák Mihály Pécsen	Képes karácsonyi katalógus 1898	1898 X/3	15 fametszvény				Kinyomatás után azonnal visszaküldetett megrendelő cégnek

A klisé tulajdonosa azt állítja, hogy a metszvény ott van a nyomdában; e kellemetlen dolognak aztán rendesen az a vége, hogy a nyomda kénytelen új klisé készíttetni, dacára annak, hogy a keresett klisé talán már visszaszolgáltatta és az talán valamely más nyomdában hever.

E visszasság oka különböző természetű lehet. Megtörténik ugyanis, hogy a kliséket a szedés elosztása után — egy e célra szolgál almárium hiánya miatt — valamely félreeső helyre helyezzük s ott hevernek azok, míg a megrendelő vissza nem kéri.

A klisék, kiváltképen az autotípiák eltevésére pedig különös gondot kell fordítani, mert azok gyors oxidálás veszélyének vannak kitéve, mely különösen a nedves helyen való eltartáskor áll elő legkönnyebben. Ha vala-

Ha a lajstromot alfabetikus sorrendben, a pótlások számára mindegyik betű után a megfelelő üres lapokat hagyva elkészítjük, ennek-alapján bármikor biztos tudomással fogunk birni arról, vajjon a reklamált klisé még megvan-e a nyomdában, vagy pedig kiadatott és kinek adatott ki.

Magától értetődik, hogy csak az illető faktor vagy raktáros gondosságától, a változások pontos jegyzékben tartásától fog függni, hogy az ilyen lajstrom minden tekintetben megfeleljen a hozzája kötött reményeknek.

De ha a klisék kezelésénél e szabályokat pontosan követjük, kétségtelenül igen nagy hasznára fog válni a nyomdának, a mennyiben nagyban előmozdítja az üzleti rendet és tetemes idővesztéstől és anyagi kártól kiméli meg.

CSARNOK.

A kondiczió.

Ketten tapostuk együtt Bajorország útjainak porát utazásunk hatodik hetében és már áhítottunk egy kondiczió után. Nem mintha a nyomda ólomporos, gőzzel telt levegője után vágytunk volna; a viláért sem, hanem útiköltségünk volt fogytán és ruháinkon, meg cipőink talpán mutatkoztak a folytonosság hiányainak némi nyomai.

Tíz óra felé járt az idő és már nem is igen emlékeztünk a Ferpflegstációban (élelmezési állomás) elköltött reggelire. Az időjárás nem volt a legkedvezőbb, bár magam sem tudom, mily időjárás kedves a vándornak. Ha süt a nap, akkor izzad nagyon, ha esik, akkor bőrig ázik és meghül, ha pedig a szél fúj, akkor egy egész országútra való por van a szemében. Szóval legjobb ruganyos kocsiban valczolni, mely szükség esetén ki- vagy becsukható. Most azonban ez nem volt, hanem a nap igen erősen árasztotta áldásthözó sugarait és mi vontatottan haladtunk előre.

Hat kilométer, vagyis egy jó órai út volt még a legközelebbi városkáig, a hol egyszersmind ferpflegstációt találhatunk.

Beszélggettünk mindentről, különösen az elmúlt szép időkről (mert mindig a mult idő a szép), sorra szapultuk a pesti nyomdákat és azok faktorait, szídtuk a rossz bajor kosztot, mely a szegény vándor részére mindig csak vurstból és káposztából áll; de a sörről csak dicsérőleg tudtunk nyilatkozni. Ebben az országban úgyszólván ebből élünk, ez volt reggelink, ebédünk és vacsoránk, az ételek csak mellékletek voltak, de nem regénymelléklet, hanem csak amolyan hirdetések. Ej ha úgy naponta egy darab paprikás szalonnát kaphattunk volna ez áldott nedű mellé, igazán nem cserélünk egy faktorsággal.

Ámde ez csak ábránd, az ábrándokat pedig nem lehet a hátbőröndbe rakni és szükség esetén kivenni. Csak egy hasznunk volt az e fajta beszélgetésből, hogy az idő eltelt és mi beértünk az óhajtott városba.

Rendőrségre kellett mennünk az élelmezési bárcaért, a hol, mint az már szokás, ékes bajor dialektusban kérdeztette a rendőr-örmester úr, hogy mi veszekedett fenét keresünk mi magyarok Bajorországban. Alig győztük a *kérem szépen* bevezetésű feleleteket s a viláért sem mertük volna mondani, hogy már láttunk Magyarországon is bajort, mert ezt biztosan felségsértésnek minősítették volna ebben a felségsértéses országban. Nagy nehezen kiállította a jegyeket, de előbb minden irományunkat lelkiismeretesen lepecsételt. Figyelmeztetett még bennünket, hogy a városban van nyomda is, nézzünk oda, hátha van munka; de odamenjünk, mert ha nem, úgy eltolonczolat. Alázatosan bátorkodtunk megígérni és tényleg örömmel mentünk még ebéd előtt a nyomdába, mely a német úti kalauzban nem volt jelezve.

A principális úr maga dolgozott egy nebulóval és igen megörült, mert kellett neki szedő, de csak egy. Mindjárt kijelentette, hogy árszabály szerint fizet, vagyis 18 márkát, de miután ellátást és lakást ő ad, erre lemegy 8 márka.

Igen ám, de melyikünk maradjon ott? Neki mindegy lett volna; nekünk is. És ez volt a baj, mert ha azt mondtam útitársamnak, maradjon ő itt, akkor ő azt mondta, maradjak én; míg ha azt mondtam, hogy itt maradok én, akkor ő akart ott maradni. Ez osztzkodásnak végre is a principális vetett véget, még pedig meg kell adni, okosan. Elővett hat gvirtet és azt mondta, a ki három dobással többet csinál, az marad itt. Nékem rögtön a szép idők jutottak eszembe, a mikor hasonló módon csináltuk ki az uzsonnákat és rendszeren én fizettem a spánomé. Hanem azért belegegyeztünk. Útitársam dobott elsőnek és három dobással hármat csinált. Ezt nem lesz nehéz lefőzni. Már láttam magam, a mint a szekrény előtt fogok állni délután és szedem a község sajtakolóját. Ámde majdnem megjártam, mert én is csak hármat dobtam. Újra ment a játék. Kollegám ezúttal csak kettőt dobtott. Ez pech, de nekem jó. Már odaképzelttem magam a principális úr terített asztala mellé, a hol nem lesz vurst, meg káposzta. Dobok. Elsőre semmi, másodikra egy. Kezdem izzadni és megtöröltem tenyerem, nehogy beleragadjon az ólomdarab. Harmadszor dobok — ó — és — ismét semmi. Elvesztettem a kunsztot. A principális kárpótlásul 20 pfenniget adott, míg útitársam ideadta élelmezési jegyét és szomorúan elváltunk.

Bementem a vendéglőbe, hová az élelmezési bárca szólt, megettem a két vurstot, ott hagytam a két káposztát és búfelejtőül két maasz sört ittam.

Ebéd után szomorúan ballagtam ki a faluból egyedül. Kivel fogok ezután beszélgetni, veszekedni; kivel fogom duettbe ócsárolni a faktorokat és kondicziókat, de meg kivel fogom énekelni az Ébredésnek két szólamra redukált négyszólamú dalait, melyet ha Sándor bátyám meghallott volna, valószínűleg kirázza a hideg (aligha örömben).

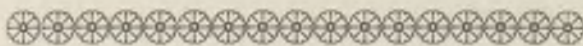
A mint így búsan mendegélek, egyszer csak a nevemet hallom kiáltozni. Hátranézek, hát az én szerelletes útitársam szalad utánam, mintha az ördögök kergetnék.

— Mi baj, testvér? — kérdelem a mint odaér, bámulva.

— Barátom! — kiált méltatlankodva — képzeld, vurstot és káposztát akar adni, hogy a kutya egye meg a máját.

— Akkor csak gyerünk tovább, — mondom, — nem kell nekünk kondiczió.

Ligeti Jenő.

VEGYESEK.

Olvasóinkhoz E számunkkal a IX. évfolyam utolsó füzetét veszik t. olvasóink. Ebben fejezzük be Firtinger Károly *Ötven esztendő a magyarországi könyvnyomtatás közelmúltjából* című történelmi munkájának első részét. Ez a nagyjértékű munka csak akkor kerül könyvpiacra, ha már az egész megjelent lapunkban, a mi körülbelül jövő év decemberében valósul meg. Új előfizetőink azonban egy korona beküldése mellett megkaphatják az első rész *íveit*. Lapunk előfizetési ára ezután is a régi marad: egész évre 4 korona, félévre 2 korona és egyes szám 40 fillér.

A Könyvnyomdászok Szakköre az Országos Iparegyesület helyiségében eddigelé négy főolvasó-estélyt tartott. Ez a négy este volt bevezetője annak a ciklusnak, a melyet *Káldor Lajos* szaktársunk ad elő a különféle stílusokról. Az első estét *Tanay József*, a Kőr elnöke nyitotta meg és előre is köszönetet mondott előadónak az érdekesnek ígérkező nagyszabású tanulmányért. *Káldor* szaktársunk előadását mindig rajzokkal és táblára vetett vázlatokkal kíséri, hogy így mindenki könnyebben felfoghassa a nagy arányokban mozgó tanulmány tendenciáját. Leglátogatottabb volt az első este, mely

alkalomkor majdnem egészen megtelt az Iparegyesület terme. Később is mindig elég nagy érdeklődés mutatkozott az előadás iránt. Ezeket is többen is lettek volna; de sokak a több üzletben felhalmozódott munkatorlódás miatt különórátak és a miatt nem mehettek el az órákra. Az utolsó, vagyis negyedik fölolvásás december 12-én volt a mikor is a görög stílről szóló részt fejezte be az előadó. A legközelebbi estély *január 9-én* lesz, akkor a *római stílről* fog értekezni Káldor szaktárs. Az érdekes és tanulságos ciklus látogatására ezen az úton is buzdítjuk szaktársainkat, különösen pedig a kör tagjait.

A Magyar Nyomdászok Évkönyve 1900-ra szóló évfolyamát karácsony előtt küldte szét a kiadóhivatal a Szakkör tagjainak és az Évkönyv előfizetőinek. Az a kapocs, mely lapunkat és az Évkönyvet összeköti, szerénytelenségnek minősítené talán, ha annak rendje és módja, de érdeme szerint is földicsérnök az új évfolyamot; annyit azonban konstatálunk kell, mint általános nézetet, hogy díszes kiállításban, gazdag tartalommal föllülmúlja az 1900-iki Évkönyv minden eddigi folyamát és becsületére válik úgy a szerkesztőnek: *Tichy Ákos* régi kipróbált szakirónknak, mint az előállítóknak. Maga a Szakkör az idén még többet áldozott anyagilag, úgy hogy valóban csodálni lehet, miként adhat egy ilyen díszkötésű, clegáns kiállítású munkát 50, illetve 70 krajczárért. Hiszszük azonban és a jelek máris mutatják, hogy a megszokott példányszám kevés lesz ezúttal, mert a mely szakember meglátja e szép és tanulságos szakmunkát, siet leszűrni a 70 krajczárt, hogy birtokába jusson egy példánynak. Egy újítás is van az idei Évkönyvben: levelező-lap alakú blanquette van mellé kelve minden példányhoz, melyen a szaktársak elbíráltatják a szerintük legjobb két cikket és a legjobban előállított hirdetést, melyekre a Szakkör pályadíjat tűzött ki. A tartalom különben a következő: Névmutató 1900. évre. — 1900. — Gutenberg és művésze. *Irta Firtinger Károly.* — A könyvornamentikáról. *Irta Ruzicska Gyula.* — Az ornamentika ismerete. *Irta Káldor Lajos.* — Akczió-cikkek tervezése. *Irta Grócz Ernő.* — Betűfajok és betűnemek. *Irta Radnai Mihály.* — Eredeti nyomtatványok. *Irta Nádor Lajos.* — Modern sorok, modern szedés. *Irta Káhn Sándor.* — A gépteremben. *Irta Fuchs Zsigmond.* — Vétkes takarékoskodás. *Irta Schwartz Adolf.* — Hogyan boldoguljunk? *Irta Buttkovszky Bertalan.* — Mikor az ének rólunk szól. *Irta Lubik Zoltán.* — Tégelynyomású sajtók. — Szakbibliográfia. — Egyesületi élet. — Könyvnyomdák jegyzéke. — Hasznos tudnivalók. — Hirdetések. — Az Évkönyv ára a fővárosban 70 kr., a vidékre 77 kr. Megrendelhető a Grafikai Szemle kiadóhivatalában, Budapest, Hold-utca 7.

A Budapesti Könyv- és Könyvnyomdászok Egyesülete — éppen úgy, mint a múlt esztendőben — az idén is száz példányt rendelt a Magyar Nyomdászok Évkönyvéből. A főnökegyesület e cselekedete mindenestre buzdítólóg fog hatni a Szakkör tagjaira és talán kihátással lesz az egyes főnök urak gondolkozására is, a kiknek legnagyobb része bizony sokszor megfeledekzik a szakirodalom pártolásáról.

Accidens-Lapok. *Korinek József,* a Hornyánszky Viktor cs. és kir. udvari könyvnyomda műszedős-osztályának vezetője, igen hasznos gyakorlati szakmunkával gazdagítja a grafikus művészetet. »Accidens-Lapok« címmel negyedévenként megjelenő füzetes vállalatot indít meg a jövő év februártól kezdve, mely az újabb művészes irányynak a könyvnyomdászati terén miként érvényesítését célozza, gyakorlati módon ismertetni. A füzetek kiállításának művészes tekintetben való megfelelőségére Reinhard Károly akad. festő és Györgyi Kálmán, az iparművészeti iskola tanára fog felügyelni. A negyed-alakban megjelenő műnek minden füzeté újabb díszítésű kiállításban, számos illusztrációval, szedés-mintákkal és műmellékletekkel lesz ellátva; és többek között az iparművészetnek és képzőművészetnek mintának illő alkotásait közli. A szerkesztőség az első évfolyamban többek között a következőket fogja megismertetni: I. füzet. »A secessio a könyvnyomdászatanban«. II. füzet. »A nemzeti díszítményezés a nyomdászatanban«. III. füzet. »Egy könyv, a milyen ne legyen«. IV. füzet. »Egy könyv keretel«. Ezeket kívül kiváló tekintettel lesz a műszaki gyakorlati új irányra. Előfizetési ára mind a négy füzetre 4 korona, egyes füzetek ára 1 korona 20 fillér. A füzetek külön magyar és külön német szöveggel fognak megjelenni. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI., Aradi-utca 14. Főbizományos Hornyánszky Viktor.

A Franklin-társulat évi közgyűlését november 12-én tartotta meg. Az igazgatóság jelentéséből a következőket közöljük: A huszonhatodik üzletét mérlegre tiszta nyereségképpen mutat 92.411 frt 12 krt, ehhez hozzáadva a múlt évről áthozott 2415 frt 19 krt, az évi nyereség összesen 94.826 frt 31 kr. Az alapszabályok értelmében levonásba hozandó: 16% jutalék fejében az igazgatóság, az irodalmi tanács s

az alkalmazottak részére 14.785 frt 78 kr. Az igazgatóság javaslatba hozza, hogy a fennmaradó 80.040 frt 53 kr. a december 1-én lejáró szelvény beváltására fordíttassék olyaténképen, hogy a 4800 darab részvényre 16 forintjával 76.800 frt fizetessék ki, míg 3240 frt 53 kr. a jövő év számlájára volna átvendő. A lefolyt üzleti évben könyvkiadói üzlethől kikerült könyvek és naptárak előállítás költségei 275.215 frt 70 krt tesznek. Eladott könyvekért és naptárakért összesen befolyt készpénzben 395.383 frt 85 kr. A könyvnyomda üzleti forgalma a lefolyt évben 651.760 frt 52 krt tett. Ezen összeg következőleg oszlik meg: Nyomatványok idegen telek részére 461.199 frt 44 kr., hírlapkiadó-üzlet 66.616 frt 66 kr., könyvkiadó-üzlet 118.785 frt 16 kr., házi nyomtatványok 5359 frt 26 kr.

Új nyomdaczégek *Wellesz* és *Krammer* szaktársak Budapesten az Új-utczában 37. sz. a. nyitottak könyvnyomdát. — *Wesselényi Géza* nyomdáját Miskolczról Budapestre, Zsigmond-utca 11. sz. helyezte át. — *Tóth László* régi jóhírű üzletét Kecskeméten *Fekete Mihály* könyvkereskedő vette meg. — *Ottinger Ede* kecskeméti nyomdáját, melyet egy év előtt alapított, azután *Hajnal Lajosnak* adott el, a nyáron pedig *Ottinger Kálmán* czég alatt folytatott, újabban egy *részvénytársaság* vette meg. — *Müller Mór* megvette a Szegzárdon negyedfél évtized óta fennálló Ujfalu Lajos-féle nyomdát. — *Rósa Viktor* szaktársunk, a kassai kerület érdemdús, régi elnöke, a mindenké által tisztelt és szeretett kolléga, a múlt hó végén megvette Felsőmagyarország legnagyobb könyvnyomdáját, a volt *Nauer* és *Streek*-féle könyvnyomdát-üzletét. Gratulálunk az új főnöknek reméljük, hogy princípális létre is megmarad annak a jó kollégának, a kinek évtizedek óta ismerjük.

Kossuth Lajos kő- és könyvnyomda hangzatos czég alatt létezik az István-téren egy »műintézet«, mely *Lauffer Jakob* tulajdonát képezi, ki még két ily fiók-műintézettel bir a VIII. kerületben, tehát nagyban kultiválja Gutenberg apának művészetét. Üzleti reklám-nyomatványából a következő tételeket veszszük át eredeti fogalmazásban: »Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy a n. é. közönséget pontosan és szolidan kiszolgálhassam. Elvállal minden e szakmába vágó munkákat bámulatos olcsó árhan- és ízléses kivitelben. Vidéki megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltetik. Bekötések a leegyszerűbb és legdíszesebb kivitelben elkészítettek.« Az olcsóságot illetőleg igazat mond *Lauffer* cirkulárja, mert háromszáz darab arany-metszésű vizitkártyát 1 frt 60 kr-ért vállal el e műintézet, a minéi olcsóbban már alig lehet vizitkártyához jutni. Ilyen fajta a *Kossuth Lajos* nevet bitórló zugnyomda.

Budapest szégyene. Budapestet, melynek mint Magyarország fővárosának mindig elől kellene járni a haladás terén, hogy példaadással szolgáljon a többi városoknak, most ismét nagy szégyen érte e tekintetben. Nem elég az, hogy *Kolozsvár* a nyomdász-szakiskolát már négy éve szervezte, mielőtt itt még komoly kilátásunk lenne hozzá, most a magyar korona társországának fővárosa, *Zágráb* is már kimondta, hogy felállítja a nyomdász-szakiskolát s az iskola támogatására a város tanácsa 600 frt állandó évi hozzájárulást szavazott meg. De értesülésünk szerint már *Miskolcz* és *Sopronban* is foglalkoznak a szakoktatás szervezésének kérdésével. Sajnosan tapasztaljuk tehát, hogy a székes főváros a haladás terén ebben a tekintetben éppen nem jár elől, sőt talán meg *Piripócs*on előbb lesz nyomdász-szakiskola, mint *Budapest*en, s ez fog majd lassan baktatni a kisebb városok után. Kíváncsián várjuk ugyan, vajjon mennyit fog lendíteni az ügyön a közoktatási miniszternek az a különben dicsegetet érdemlő legújabb leirata is, melyben felhívja a fővárost, hogy támogassa a főnökegyesületet a szakiskola létesítésében. Mi eddig azonban úgy tudtuk, hogy a főnökegyesület akarta támogatni a fővárost az iskola létesítésében és nem megfordítva. Bármily élnék figyelemmel kísérjük is ez ügy folyamát, mégis teljesen ismeretlen előttünk e váltkozás előzménye. Ránk nézve ámbár egészen mindegy, hogy milyen alapon létesül a szakiskola, csak már egyszer látnók a — medvét!

Debreczen város nyomdájának művezetőjévé a tanács által *Ember Lajos* eddigi helyettes művezető választott meg; segédművezető lett *Keresztessy István*, a fővárosi *Róza Kálmán* és neje czég vicefaktorja.

Nagyon kellemes karácsonyi meglepetés érte ausztriai szaktársainkat. A munkadíjszabás közös megállapítására kiküldött főnökök se géddelegátusok ugyanis hosszú időn át tartott tanácskozás után, végre a december 16 8-tól egészen 11-éig folyt újölagos tárgyalásban meggyezésre jutottak és gondosan megállapították a munkadíjazás alapját 1905. június 30-áig terjedőleg. Ez időpontig tehát szent a szociális béke Ausztria nyomdászainál. E meggyezés alapján a segéddek jelentékeny javításokban részesülnek. A napi munkaidő kilencz órában állapított meg; a bizonyos pénz minimuma Bécs számára

8 koronában, a vidékre nézve 20—26 koronában, kitanultak részére 22, illetve 16—20 koronában lett fixírozva. A számolás alapja kolonel egész garmondig Bécsben 48 fillér, a vidéken 38—46 fillér, ezer fraktur és antiqua beű után. Az új árszabály egyik lényeges pontját a tanoncok számarányának meghatározása képezi. E szerint oly nyomdában, hol a főnök egy segédet sem, vagy csak egy-kettőt foglalkoztat, csak *egy* tanonc tartható. A hol három egész nyolcz segéd dolgozik, ott *két* tanonc tartható. Kilenc és több segéd után, a főnök minden három segéd után, egy-egy további tanoncot tarthat. A gépszedés díjazásának módozatait is meghatározták. Gépszedés csak bizonyos pénzben állítható elő nyolcz órai napi munka mellett a rendes minimumnak 40 százalékkal való fölemelésével. A gépszedés tarifájána: érvényessége két esztendőre, azaz 1902. évi január hó 1-éig terjed.

Új postabélyegek. Tudvalevő, hogy 1900. évi január hó 1-ével koronaértékben számított új postaértékzickek hoznak forgalomba. És pedig következő postabélyegeket adnak ki: 1 fillér, 2 fillér. Az 1 filléres (fél kros) levelbélyeg csak kiegészítő jegy lesz. A 2 filléres hírlapbélyeg marad. Ezenkívül lesznek 3, 4, 5, 6, 10, 25, 30, 50, 60 filléres, 1 koronás és 3 koronás postabélyeg-jegyek. Lesznek továbbá 6 filléres (helyi forgalom) és 10 filléres (tovább menő) zárt levelezőlapok. A nyílt levelezőlapok belföldi forgalomban 4 filléres, válaszra számvá 4—4 filléres postabélyegjegyekkel lesznek ellátva. Az 5 filléres levelezőlapokat Ausztriával, Bosznia és Hercegovinával, Németországgal, Szerbiával és Montenegróval való forgalomban, a 10 filléres levelezőlapokat pedig a nemzetközi forgalomban fogják használni. Ezenkívül nyomtatnak kis- és nagyobb alakú 10 filléres levélborítékokat. A szállítólevelek értéke megmarad, koronaértékre átszámítva. Nyomtatnak továbbá 10 filléres postatakarékpénztári lapot és 62 filléres távirati lapot. A mostani bélyegjegyek és postaértékek egyideig még forgalomban maradnak. Külön hirdetményben fogják közzétenni azt a határidőt, midőn a mostani bélyegjegyek a forgalomból teljesen kivonattak.

Beit & Co. jöhirű hamburgi festékgyári czéget újabb kitüntetés érte a nemrégben Genf városában tartott kiállításán, hol kö- és könyvnyomdai festékeinek kitünőségeért a *nagy arany éremmel* lett kitüntetve.

A **Grafikai Szemle** 1899. évi címlapját és a tartalomjegyzékét — mint rendesen — a januári számhoz fogjuk mellékelni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. Gy. A jövő évre szóló előfizetést megkaptuk. A külön mellékletünkre vonatkozó felvilágosításokat megtalálhatja a Vegyesek között.

Almanach. Az Évkönyv bekötési táblájának gerincszorát a könyvkötő hibázta el. Mi úgy tartjuk, hogy annak *alulról felfelé* kell menni. Igaz, hogy sokan ellenkezőleg is használják. Mi azonban nem így óhajtjuk, példák rá az előző évi kötések.

Vidéki nyomdatulajdonos. Azt a tudósítást berlini levelelőnk-től kaptuk. Budapestben eddig még nincsen szoros értelemben vett szaklap. A román Évkönyv (Almanach Tipografic) az idén márcziusban harmadszor jelent meg. Szerkesztője *Filip György*, a ki Nagyszébenből ment ki a román fővárosba.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Hold-utca 7. sz.

Kiadótulajdonos: a Könyvnyomdászok Szakköre.

A lap papirosa *Moiret F. Ödön* papirnagykereskedéséből való.

Felelős szerkesztő *Tanay József.* Főmunkatárs *Firtinger Károly.*

Nyomdai üzletvezetőnek ajánlkozik 32 éves, nőten, **elsőrendű referenciákkal** bíró kiváló szakember, ki a nyomdászat összes ágaiban, valamint a papírszakmában is teljesen otthonos. Kötő levelező és korrektor, Fizetési igényei 90 forint havonta. Szíves megkereséseket *«Nyomdai üzletvezető»* czímen a Grafikai Szemle kiadóhivatala továbbítja.

Magyarul, németül, francziál és angolul korrekt beszélő és író fiatal ember, betűszedő, korrektornak vagy nyomdai irodába ajánlkozik. — Szíves megkeresések *«Munkaerő»* jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Bekötési táblák

a Grafikai Szemléhez, kék és piros színben

megrendelhetők lapunk kiadóhivatalában.

★ ★ ★

Egy darab 70 kr., vidékre 77 kr.

★

Megrendeléseket *csak január 15-éig fogadjunk el.* — A táblákat február hó elején kézbesítjük.

CS. ÉS KIR. SZAB.

HERMANETZI

PAPIRGYÁR RAKTÁRA

Budapest

VI. ker., Gyár-utca 64.

Alapítottát 1829. évben.

Levél-, könyv-, karton-, nyomda-, író-, rajz-, boríték-, csomagoló-, göngy-, itatós-, szűrle- és mindenmü merített nyomdapapírok.

MÁSOLÓ-,
SELYEM-
és VIRÁG-
SELYEMPAPIROK.

Merített író-, okmány-
és könyvpapírok.
PAPIRZACSKÓGYÁR.
Mindennemü levelez stb.

SCHÖNTAG GYULA

szakasztalos

BUDAPEST

VI., Váci-körút
51. szám.

Kis antika-
szekrény 3 frt.

Nagy szekrény
4 frt.

Árjegyzék ingyen
és bérmentve.

Szár az Stereotipia.

Pár perc alatt

a készen szállított, száraz stereotíp-pépec a szedésre való egyszerű rápréselése által tetszésszerű mennyiségű, öntésre teljesen kész kifogástalan matriczát nyerünk.

A matriczok szárítása a szedésben levő üreségek kitöltése, valamint a lemezek kiszurasával járó eddigi munka teljesen elesik. Részletes utasítások, minták, árjegyzékek kívánatra küldetnek.

Mindennemű teljes tömöntödei felszerelések szállítása.

Erste österr.-ung.

Trocken-Stereotypie

Wien
IV., Paniglgasse 17/a.

*Könyv- és
újság-nyomdáknak
nélkülözhetetlen.*

*Minden kulturállamban
szabadalmazva.*

Magyarországi képviselő

Kalhanek Nándor

Budapest
VI., Próféta-utca 5.

REPRODUKÁLO-MŰINTÉZET

PHOTO-CZINKOGRAFIA

**WITTIZ
MANFRÉD**

ÁUTOTYPIA
PHOTOTYPIA
- CHEMIGRAFIA
4-SZÍNŰ NYOMÁS
- PHOTOLOGRAFIA

TELEFON
18-99

BUDAPEST, VI. KIRÁLY UTCA 30.

Legnagyobb GYÁR

Ausztria-Magyarországban.

Hengeranyag.

Hengeröntés.

SCHIFF, SRPEK ÉS TSA

Budapest, VIII., József-utca 17.

FESTÉKEK könyv-, kő-, pléh- és fénynyomású
ezélokra.

KÖZÖMBÖSÍTŐ FESTÉKEK
HÁROMSZÍNNYOMÁSHOZ.

Legfinomabb dísznyomat-, illusztrációnyomó
festékek, könyv- és újságfestékek.

Fluidicon, legjobb festék-konzerváló szer, a bőrsődést megakadályozza, a hengerre száradt festéket feloldja.

Mindennemű kellékek könyv- és könyvnyomdák számára.

Törzsház: BÉCS.

Fiók: FLÓRENCZ.

Raktárak a képviselő-
letek a világ minden
fővárosában.

Gyári telefon 63-53.

Főraktár és iroda:

MÜLLER TESTVÉREK, Budapest, V., Sólyom-utca 13.

Könyv- és könyomdai
festékgyár.

WÜSTE F.

Iroda és raktár:

Budapest, VI., Király-utca 60. sz.

GYÁRT: könyv- és könyomdák részére való
fekete és színes, valamint réznyomáshoz szük-
séges mindennemű és színű festékeket.

Hengeranyag-gyár. ☞ ☞

☞ ☞ ☞ Keneze-gyár.

Budapest
VIII., Vas-u. 7.
Stáhlly-utca 1.

Elvállal
mindennemű épület-
és
butorasztalosmunkát.

Első magyar könyvnyomdai szakasztalos.

Javítások elfogadtatnak és pontosan eszközöltetnek.

Telefon 62-79.

Kitüntetve a császári sas használati jogával
Kitüntetések: Bécs, Berlin, Páris, Nürnberg, M. m. Frankfurt.

Schriftgießerei
Mechanische
Werkstätte
J. H. RUST & CO.
WIEN
V. Griesgasse 10.

Szállít — hosszú időn át szerzett gyakorlati tapasztalatok alap-
ján — a legrövidebb idő alatt **teljes könyvnyomdai be-
rendezéseket** nagy és kisszabású üzletek részére, szép-
vágású betűkkel, körzetekkel, mindenféle gépekkel és berende-
zéssel felszerelve. Nagy választék idegennyelvű betűkben.

Méllányos feltételek. — Szolid kivitel.

Államilag kedvezményezett első magyar
KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI FESTÉKGYÁR.

KURZWEIL JÁNOS

Kitüntetések:

Temesvár 1891.
Philippopol 1892.
Országos Iparegyesület 1892
Mill. kiállítás Budapest 1896.

47.004. és 53.406. számú
oszt. magyar szabadalmak.

ÉS TÁRSA BUDAPESTEN

Telefon 56-64.

Gyár, iroda és raktár:
IX. ker., Márton-utca 19. szám.

Készít legjobb minőségű illusztráció-, ujság-,
mű-, díszmű- és mindenféle színes festékeket.

Patent gelatin hengeranyag.

SZEDŐSORZÓK

igazítható feszítővel, szabad, saját találmány.

Bronzok. ☆ Kenczék. ☆ Koromégetés.

Umido, könyvnyomdászoknak nélkülözhetlen nedvesítő-szer
vezérképviselősege.

WÖRNER J. ÉS TÁRSA

**GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE
BUDAPESTEN.**

Körforgású nyomógépek.
ujságok, könyvek és illusztrált
művek egy- és többszínbeni
nyomására, tökéletesített
tölesér- és körbenforgó kés-
hajtogatató készülékkel.

Könyvnyomdai kéziszajtok.

Tömöntődei berendezések.

Könyvnyomdai gyorsajtok.

Transzmisszió-telepek.

*Hungária akvizidensz-gyors-
sajtok.*

Égyszerű gyorsajtok 2 vagy 4 festék-
dörzsoló hengerrel.
Kétszint nyomó gépek, 2 festékszer-
kezettel, 2 vagy 4 festékdörzsoló
hengerrel.

Tégelynyomású gyorsajtok.
Önműködő késköszörülő-gépek.
Csomagoló- és simítóajtok.

Papírvágó- és papírfuró-gépek.
Aranyozó-, dombornyomású és ki-
vágó-sajtok.

Használt gyorsajtok
alaposan kijavítva és átalakítva jótállás
mellett jutányos árért eladóak.

Jó és olcsó
 Nyomdász-
 ruhák,
 Szedő- és
 Könyvkötő-
 kabátok kaphatók
BENKŐ SÁNDOR
 munkásruha
 gyári raktárában
 BUDAPESTEN
 VI., Lázár-utca 13. sz.
 Minták és árjegyzékek kívánatra ingyen
 és bérmentve.

RAJZOK és SZÉPIRÁSI-MUNKÁK
 ELKÉSZIT:

PULJANOWSKI GY.
 LITOGRAFUS, RAJZOLÓ
 és
 SZÉPIRÓ.
 BUDAPEST, Izabella-u. 3.

GÉP-, ÉRCZ- ÉS FA-FELSZERELÉSI GYÁR.

Carminé Hugó, Bécs

A GRAFIKAI IPARÁGAK
 ÖSSZES SZÜKSÉGLETI
 CZIKKEINEK RAKTÁRA.

FŐKÉPVISELETE:

Kast & Ehinger, G. m. b. H. —
 Stuttgart —
 König & Bauer, Würzburg —
 Hugo Koch, Leipzig —
 August Fomm, Leipzig —
 czégeknek.

VII., Burggasse 90.
 Alapított 1878-ban.

*Kérem, mielőtt szükségletét fedezné gépek vagy
 egyéb nyomdai cikkek bevásárlásában, gyáramat,
 mely ma a legnagyobb az egész monarchiában,
 szívesen meglátogatni, vagy írásbeli ajánlatot kérni.*

Magyarországi képviselő:
Nádor Lajos
 Budapest, IX., Rákos-u. 2.

TELEFON 23-70.

Első magyar

Betüöntöde

Részvénytársaság

❖ ❖ ❖ Budapest, VI., Dessewffy-utca 32.

Egész nyomdai berendezések jutányosan és gyorsan foganosittatnak.

Ólomzárgyártás
Mechanikai műhely
Rézléniagyártás
Tömöntöde
Galvanoplasztika
Bélyegzőmetszés

Folyton dús raktárt tart magyar, német, horvát, szerb, román és bolgár ékezetű

könyv- és címbetűkben

továbbá

körzetek, rézléniák és kizárásokban.

A legkülönlélebb ékítmények és egyéb nyomdai felszerelvényekben.

!!! UJDONSÁG !!!

EGYETEMES TABELLA-ALAPZAT
 CZETTEL és BENDTNER
 SZABADALMA.

Pesti Könyvnyomda-Részvénytársaság.

MAGYAR
 TUDOMÁNYOS AKADEMIA
 KÖNYVTÁRA

Nagy-Becskerek Orcsits I. Jokly Lipót. Pleitiz Fer. Pál utóda (dr. Brajjer L. és Mayer R.).	Nyitra Huszár István. Iritzter Zsigmond. Neugebauer Nándor. Reicheles Lipót.	Salgó-Tarján Ifj. Bogenglück Ignác. Friedler Ármin. Pollacsek József.	Szegzárd Báter János. Müller Mór.	Tisza-Füred Kohn Adolf. Weiszmann Sámuel.
Nagy-Bittse Spiegel Samu.	Nyiregyháza Jóba Elek. Piringer János (tulajdonos : Özv. Piringer Jánosné). Szabolcsi Hírlap nyomdája (tulajd. : Székely Imre).	Sárbogárd Spitzler Jakab	Székelyhid Kohn Sámuel.	Tolna Weltmann Ignác.
Nagy-Enyed Nagyenyei könyvnyomda és papíráruhágyár r.-t.	Ó-Becse Gavansky M. Löwy Lajos.	Sárvár Stranz János.	Székely-Keresztúr Szabó Testvérek.	Tolna-Tamási Jeruzsálem Ede.
Nagy-Kálló Sarkadi József.	Ó-Kanizsa Bruck P. Pál. Schwartz A.	S.-A.-Ujhely Hegyalja-könyvnyomda (tul. : Alexander Vilmos). Landesmann M. és Társa. Löwy Adolf. Pannonia-nyomda (tul. : Jurcsó és Ocskay). Zemplén-nyomda (tulajd. : Eilert Gyula).	Székelyudvarhely Becsek D. Fia. Betegh Pál.	Torda Berla Samu. Harmath József (tulajd. : Özv. Harmath Józsefné).
Nagy-Kanizsa Fischel Fülöp. Krausz és Farkas. Wajdics József. Weisz L. és F.	Oravicza Kehrer C. Wunder Károly.	Sárospatak Ev. ref. főiskola nyomdája (bérlet : Steinfeld Jenő).	Székesfehérvár Debreczeni Gyula. Kaufmann F. Márián Pál. Singer E. Számmer Imre. Számmer Kálmán. Székesfeh. és Vidéke ny.	Torna Rosenblüth Simon.
Nagy-Károly Novák és Verő. Róth Károly. Sarkadi Nagy Zsigmond. Wider Jakab.	Orosháza Pless N. Veres Lajos.	Segesvár Horeth Frigyes. Jördens Testvérek.	Szempcz Fischer Nátháné.	Török-Kanizsa Bruck P. Pál
Nagy-Káta Nagykátai és Monori könyvnyomda Nagy-Kátán.	Orsova Handl József. Orsovai könyvny. r.-t.	Selmeczbánya Bleyer Adolf. Joerges A. özv.	Szentes Hollósy és Vajda. Szentes és Vidéke nyomdája.	Török-Szent-Miklós Rubinstein Sándor.
Nagy-Kikinda Kiadói nyomda. (tulajd. : Sedjakov Milán). Milenkovits István. Radák János.	Ó-Széplak Nyitrai-egyleti gazd. egylet nyomdája.	Sepsi-Szent-György Jókai-nyomda r.-t.	Szent-Endre Schwarz I.	Trencsén Gansel Lipót. Skarnitzl X. Fr.
Nagy-Kőrös Bazsó Lajos. Ottinger Kálmán.	Paks Rosenbaum Miksa E.	Siklós Harangozó József.	Szent-Gothárd Wellisch Béla.	Turóc-Szent-Márton Ga-parik J. Magyaf nyomda (tulajd. : özv. Moskóczy Ferenczné). Turóczenzmártoni nyomda r.-t.
Nagy-Lak Hubert Jenő.	Pancsova Jovanovics Testvérek. Kosanics N. Miklós. Vig Er. Wittigschlager Károly.	Sopron Breiner E. és Fia. Hungária-nyomda. Reininger Ármin. Romwalter Alfréd. Röttig Ousztáv. Török és Kremszner.	Szenicz Bezsó János és Társa.	Új-Arad Mayr Lajos.
Nagy-Marton Gellis Henrik.	Pankota Ifj. Bod József.	Székesváros Breyer E. és Fia. Hungária-nyomda. Reininger Ármin. Romwalter Alfréd. Röttig Ousztáv. Török és Kremszner.	Szepes-Váralja Buzás Dénes.	Újpest Fuchs Antal. Salgó Testvérek.
Nagy-Mihály Landesmann B.	Pápa Goldberg Gyula. Nobel Ármin. Ref. főisk. nyomda.	Stájerlak Rose V.	Szerezd Sternér Dávid.	Új-Verbász Verbászi könyvnyomda (tulajd. : Boros György).
Nagy-Rőcze Büchler Béla.	Pécs Madarász Béla. Pécsi irod. és könyvny. r.-t. Taizs József. Wessely és Horváth.	Sümeg Horvát Gábor.	Szerencs Simon József.	Újvidék Fuchs Emil és Társa. Hirschenhauser Benő. Ivkovics György. Miletics Szvetozár. Popovics Testvérek.
Nagy-Szalonta Reich Jakab.	Pécska Ruber István.	Szabadka Bittermann József. Krausz és Fischer. Szabados Sándor. Székely Simon.	Szigetvár Corvina-nyomda. Kozáry Ede.	Ungvár Gellis Miksa. Jäger Bertalan. Lévai Mór. Székely és Illés.
Nagy-Szeben Drotleff József. Krafft W. Reissenberger Adolf. Tipografia r.-t. Tipografia Archidieceziana.	Perjámos Pirkmayer Alajos. Sedjakov Milán.	Szamos-Ujvár Auróra-nyomda (tulajd. : Todorán Endre). Gör. kath. egyházmegyei nyomda.	Szikszó Blank Simon.	Vác Kirá. orsz. fegyintézet ny. Kohn Mór. Mayer Sándor.
Nagy-Szécsény Olatstein A.	Petrozsény Figuli Antal.	Szakolca Neumann, Teszlik és Tsa.	Szilágy-Somlyó Böloni Sándor. Heimlich Weisz Katalin.	Vág Újhely Brück Samu. Horovitz Adolf. Pannonia-könyvnyomda.
Nagy-Szent-Miklós Wiener Náthán.	Pozsony Adler Zsigmond. Alkalay Adolf. Angermayer Károly. Éder István. Freystadt M. L. Katholikus nyomda. Preisak Otyóző. Wigand K. F.	Szarvas Sámuel Adolf. Szikes Antal.	Szili-Hadad Fein Sámuel.	Versecz Orcsits M. Kehrer Lajos. Kirchner Ernő. Wettl és Veronits.
Nagy-Szombat Fiebig József. Goldmann Miksa. Horovitz Adolf. Reisz Sarolta. Winter Zsigmond.	Pöstyén Gipsz H.	Szász-Régen Burghardt Rezső. Sebesch Károly.	Szolnok Bakos István. Fuchs Lipót. Jász-Nagykun-Szolnok-megyei Lapok nyomdája (tul. : Vezéry Ödön). Wachs Pál.	Veszprém Egyházmegyei könyvny. Köves és Boros. Krausz A. Fia.
Nagy-Szőllős Doktor István.	Predmér Links M. utóda : Rosenzweig H.	Szász-Sebes Stegmann János. Winkler Lajos.	Szombathely Bertalanffy József. Egyházmegyei könyvny. Gábrriel Ágoston. Seiler H. utóda : Szele és Breifeld.	Zala-Egerszeg Breisach Samu. Özv. Tahy Rozália.
Nagy-Tapolcsány Platzko Gyula.	Putnok Gaertner Ignác.	Szászváros Minerva-nyomda r.-t. Schäser A.	Tab Pfeifer Ignác.	Zala-Szent-Grót Nagy Sándor.
Nagyvárad Ifj. Berger Sámuel. Déry és Boros Freund Lajos és Társa. Hönig I. Láng József. Laszky Ármin. Neumann Vilmos. Pauker Dániel. Rákos Vilmos utóda. Sonnenfeld Adolf. Szent László-nyomda r.-t.	Ráczkeve Róde Mihály.	Szatmár Litteczky Endre. Morvai János. Nagy Lajosné. Pázmány-sajtó. Weinberger Testvérek.	Tapolca Löwy B.	Zenta Kabos Ármin. Klenóczkyné Cs. A. Schwartz Sándor. Zentai Hírlap nyomdája.
Námesztó Schein M.	Resicza Eisler József. Hungaria-könyvnyomda.	Szeged Endrényi Imre. Endrényi Lajos. Engel Lajos. Gönczi I. József. Schulhof Károly. Traub B. és Társa. Várnay Lipót.	Tata Engländer és Társa. Nobel Adolf.	Zilah Seres Samu.
Német-Bogsán Rosner Adolf.	Rimaszombat Lévai Izsó. Náray I. A. Rábely Miklós.	Szeghalom Kovács Antal.	Temesvár Csanád-egyházmegyei nyomda. Csendes J. Délmagyarországi könyvnyomda Freund Gyula. Margold Sándor. Posaune nyomdája. Moravetz Gyula. Stéger Ernő utóda. Uhrmann Henrik. Union-könyvnyomda (tul. : Ifj. Steiner Károly). Veres Sámuel.	Zólyom Ifj. Nádossy Gyula. Seidl és Friedmann.
Német-Palánka Kristofek József.	Rozsnyó Kovács Mihály. Sajóvidék nyomdája (tul. : Hermann I.).			Zombor Bittermann Nándor. Oblát Károly.
Nezsider Horváth I.	Rózsasziget Salva Károly.			Zsombolya Wunder Rezső.
				Zsolna Áldori Manó.

Az esetleges változásokat kérjük velünk tudatni.

Könyvnyomdák Horvát-Szlavonországban és Bosznia-Hercegovinában.

Horvát-Szlavonország.

Belovár

Fleischmann J.
Kolesar.

Bród (Száva m.)

Schulmann A.

Diakovár (Djakovo)

Bruck N.
Püspöki nyomda.

Eszék (Osijek)

Laubner Károly.
Pfeiffer Gyula.
Wortmann A.

Gospic

Zupan J.

Karlócza (Karlovitz)

Szerb kolostor nyomda

Károlyváros (Karlovac)

Hauptfeld Károly.

Kaproncza (Koprivnica)

Kostinđer K.

Kőrös (Križevci)

Neuberg Ousztáv.

Mitrovicza (Mitrovitz)

Horvát részvénynyomda.
Trumics Konstantin.

Ogulin

Pinter József

Petrinja

Benko Károly.

Pozsega

Klein Lipót.

Ruma

Wagner I.

Sid

Maukovic P.

Susak

Küstenländ. Buchdruckerei.
Narodna tiskara.

Sziszek (Sisak)

Fantó A.
Junker F.
Čupak & Dujak.

Újgradiska (Gradiška nova)

Bauer Mór.

Varasd (Varazdin)

Platzer József.
Siefert J. B.

Vinkovce

Gérba István.
Laubner Károly.

Virje

Draskovic J.
Ljubie.

Virovitica

Habianec F.

Vukovár

Freund N.
Sriemske Novine nyomdája

Zágráb (Zagreb)

Részvénynyomda
Bogović Fr.
Brusina A.
Fischer Teréz.
Granitz Ignác.
Hühn Gyula.
Kurzmann J.
Kir. országos nyomda.
Kugli & Deutsch.
Prva hrvatska radnička
tiskara.

Rulic Ferencz.

Schol Antal.
Szerb részvénynyomda.
Wittasek József (előbb
Albrecht).

Zengg (Senj)

Devčić J.
Hreljanović J.

Bosznia-Hercegovina.

Banjaluka

Wolf S.

Dolnja-Tuzla

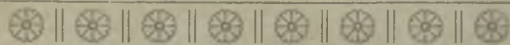
Pissenberger Miklós.

Mosztár

Hrvatska dionička tiskara.
Pacher & Kisic.
Radović N.

Szerajevo

Bosn. Post. nyomdája.
Buchwald B.
Kajon A. Dániel.
Országos nyomda.
Savić I. Ri to.
Spindler & Löschner.

Már megjelent!

Magyar Nyomdászok

1900. **Évkönyve** 1900.

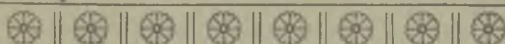
Szerkeszti Tichy Ákos.

Kiadja a Könyvnyomdászok Szakköre.

XV. évfolyam.

Ára: helyben 70 kr., vidékre
77 kr. Minden 10 példány után
egy tiszteletpéldány.

Megrendelhető a Grafikai Szemle
kiadóhivatalában: Budapest, V. ker.,
Hold-utca 7. sz. alatt.

A ZÁGRÁBI
PAPIRGYAR-RESZVÉNYTÁRSASÁG
EGYEDULI MAGYARORSZÁGI ELÁRUSÍTOJA.

MOIRET F. ÖDÖN

papirnagykereskedése ~ ~ ~
~ ~ ~ és gyári papirraktára

Budapest, V., Báthory-utca 20.

Mindenféle író-, fogalmazó-, okmány-, nyomtató-,
illusztráció- s rajzpapírok raktára.

TELEFON 181.

Szines papírok ~ Luxuspapírok

Lemez és fénylemez

Íratópapírok ~ Kartonpapírok

Hirdetések felvételnek lapunk kiadóhivatalában.